

Trangen til at modtage og videregive åndelige gaver

Lektor C. E. Hamle, der har udsendt ottende bind af en serie på tolv kulturhistoriske essays, siger noget om at skrive. vde — og skelne mellem ægte og uægte romantik.

Teknik er en af hjernens dyder. Lektor C. E. Hamle, der underviser i kulturhistorie ved Ingeniørskolen, sørger for, at hjertets røst også bliver hørt. — Det er godt, det er sådan, og eleverne sætter overordentlig stor pris på disse timer, både fordi de fortæller noget, og fordi underviseren hedder — Hamle. Denne gode Horsensborger er i gang med en serie kulturhistoriske essays. Foreløbig er der kommet otte bind. Endnu fire skulle følge efter, og der behandles dels litteraturhistoriske og dels idehistoriske emner. Det skulle blive til ialt ca. 1.000 oktavsider, og Hamle skriver stencils til dem alle.

Serien udgives som privattryk gennem Akademiets Lærerhøjskole i Horsens og kan rekvireres der eller gennem de studerendes udvalg ved Ingeniørskolen. Oprindeligt var det lektor Hamles tanke at udgive en serie af sine idehistoriske og litteraturhistoriske kronikker og essays gennem mere end 30 år i nyredigeret form. Dertil er kommet en hel del fuldstændig nyt og ikke tidligere udgivet stof, således i en del af Grundtvig-bogen og i bind 1 og 8.

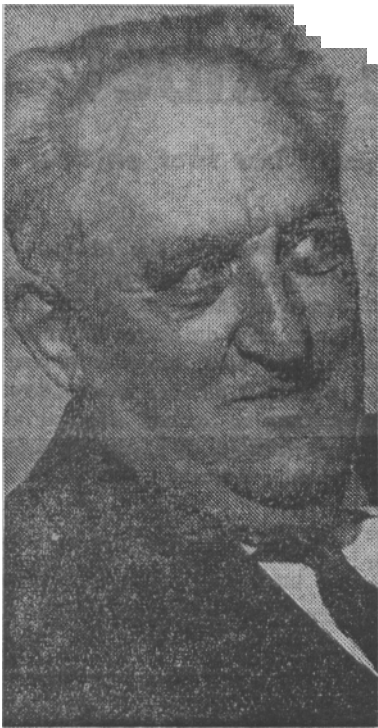
* **Er en lidenskab**

Disse to bind indeholder en gennemgang af 18 hovedværker i den europæiske tænkning fra Platon til Sartre. Der er tale om tænkere som Augustin, Dante, Locke, Hume, Kant, Karl Marx, Freud, Nietzsche og William James. Goethe-digtene indeholder er oversættelse af et udvalg af ungdoms- og manddomsdigte. Fremmed digtning 1-2 gennemgår værker af Homer, Shakespeare, Burns, Goethe, Steffens og Tegner. Dansk digtning 1-2 behandler Saxo, folkeviser, Leonora Christine, Kingo og Brorson, Holberg, Oehlenschläger, Blicher, Heiberg, Paludan-Müller og Thøger Larsen. Niende bind, som er under redaktion, vil få titlen: „Ide og virkelighed“ og vil gennemgå hovedpunkter af den europæiske tæknings historie.

Vi sad en eftermiddag og snakkede med lektor Hamle om dette forfatterskab, som kun er en del af hans skribentvirksomhed. Han erkender, at han ikke skriver for pengenes skyld, for det er en direkte underskudsforretning. Næh, siger Hamle, der er faktisk tale om en art lidenskab, en brændende interesse for de eksistentialistiske problemer og deres eventuelle løsning.

* **Gnisten er nødvendig**

— Men hvortil denne lidenskab? — Ja, hvorfor sidder folk oppe og studerer og skriver om natten? Det lyder måske frygteligt at sige det, men der er tale om en inspiration, noget man får i visse øjeblikke. Der er to sider af dette at skrive. Det første kan man kalde et stykke håndværk. Man studerer, går ting igennem, gransker og prøver at skelne rent videnskåbeligt. Man kan aldrig lære nok. Det er noget meget vigtigt.

Lektor C. E. Hamle.

Menudovertet håndværksmæssige er der noget, man ikke kan være foruden, og som man kan kalde inspiration. Man kan læse og lære, men gnisten er også nødvendig. Når gnisten kommer, kan jeg ikke ligge i min seng den nat.

— Er det lærebøger, De skriver? — De er ihvertfald ikke tænkt som sådan. Men i faget kulturhistorie kan de måske være en vis hjælp, særlig de to bind „Fra Platon til Kant“ og „Fra Rousseau til Sartre“. Vi talte før om, at det rent økonomisk ikke kan betale sig at skrive disse bøger,

men det kan betale sig på den måde, at det giver en tilfredsstillelse at søge at finde ud af, hvor langt man kan nå med sine tanker og studier. Men det er ikke nok. Der ligger tillige en trang til at bringe det videre ud. Fornøjelsen ligger i at dele det, man er fundet frem til, med andre og høre disse menneskers mening, også når de er meget kritiske.

* **Er kommet i tidnød**

— Og De mener, at faget kulturhistorie også hører hjemme på en ingeniørskole?

— Jeg betragter faget som en højskole i ingeniørstudiet. Det skal ikke være teknik det hele, og jeg har den glæde, at eleverne modtager faget med stor varme. Dermed bliver det en oplevelse for mig. Jeg bør nok også sige, at når man er blevet halvgammel, er man kommet i tidnød. Jeg føler, at jeg overhovedet intet har lavet endnu. Nu skal det ske.

— Dermed mener De?

— Der er jo en mening med tilværelsen, dette at være noget for sine medmennesker. Rent materielt kunne det give sig udslag i, at man giver til dem, der sulter, skaffer klæder til de frysende og yder støtte til dem, der slider. Staten har på mange områder overtaget dette økonomisk at hjælpe andre. Dermed har man i virkeligheden taget en glæde fra mennesket, som måske, hvis det selv fik lov til at yde noget til dem, der trænger,

kunne tænke sig at give endnu mere.

* **Det er kultur**

Hvis man tænker på det åndelige i stedet for det materielle, kan det beskrives ved en større trang til at meddele sig til andre. Når man hele livet igennem — gennem studier og forskning — har fået og fået og

fået, uden at man synes, at man har gjort sig fortjent til det, opstår der en trang til at give videre. Denne trang til at modtage og videregive åndelige gaver, er det egentlig ikke det, vi kalder kultur. Det er ihvertfald min inderste overbevisning. Livet er kort, derfor skulle man lave meget mere.

Og hvad er så kernen i alt dette? Med et fint ord hedder det kommunikation. Det er et spørgsmål om at meddele sig til hinanden. Hvis mennesker i højere grad fandt ud af det, ville der ikke være noget, der hed krig. Man skal kunne tåle hinanden, og det er igen et spørgsmål om viden og tolerance. Karl Marx står for marxismen, John Stuart Mill for liberalismen. Det kan give konflikter. Det er mit ønske, at de unge sætter sig ind i, hvad f. eks. disse to sagde og mente. Så først er det deres opgave at tage stilling.

* **Romantik er to ting**

— Der er vist også noget om, lektor Hamle, at De er en uforberdlig romantiker?

— Romantik er for mange en flugt fra virkeligheden. Efter min mening skal man skelne mellem den ægte og den uægte romantik, således som man på andre af livets områder skal se på, hvad der er ægte, og hvad der ikke er det. Uægte er f. eks. dette, at den lille stenografidame bliver gift med chefens søn, og at de lever videre i herlighed og glæde, som så ofte berettet. Det kalder jeg virkelighedsflugt. Bevares, jeg siger ikke noget ondt om det, for den lille stenografidame skal have lov til at flygte ind i biografen og opleve det, hun drømmer om, men ingen chance har for at nå. Hun kan også styrte til Mallorca og vise sin svulmende skønhed frem og drømme om at blive dollarprinsesse, skønt ingen i virkeligheden ser efter hende. Den slags har man faktisk ikke lov til at grine af.

M e n: Den ægte romantik er at skue mod fjerne horisonter, en aldrig standset drøm om det allerskønneste, det allerbedste, der varer i al evighed, mod værdier der altid gælder. Derfor kan man nok føle harme, når nogen gør nar af det, for uden alt dette var vi jo intet. Herom

kunne der siges meget, men lad os standse her.

— De understregede, at De har et ønske om at dele problemer og resultater af forskningen med andre.

— Ja, for først derved får forskningen jo et alment, et stort perspektiv. Om dette formål kan nås, får man sikkert aldrig selv at vide.

Og gad vidst, om man kunne tåle det, hvis det ikke lykkedes? Og endnu sværere, hvis det lykkedes.

P. N.